سۇدان جۇمھۇرىيەت پارتىيىسى

ئېنىقلىما:

سۇداندىكى جۇمھۇرىيەت پارتىيىسى، مەھمۇد مۇھەممەد تاھا تەرىپىدىن تەسىس قىلىنغان بولۇپ، فېدرال، دېموكراتىك ۋە ئىنسانلار شەرىئىتى بىلەن ئىدارە قىلىنىدىغان سوتسىيالىستىك بىر ھۆكۈمەتنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش ئۈچۈن چاقىرىق ئېلىپ بارىدىغان سىياسىي پارتىيە. بۇ پارتىيىنىڭ پرىنسىپلىرى رادىكال سۇپىلارنىڭ پىكىرلىرى ۋە ئوخشاش بولمىغان ئېقىملارغا ئائىت گوڭگا، مەۋھۇم پەلسەپىلەردىن تەركىب تاپقان. بۇلار بۇنىڭ بىلەن بىرىنچى دەرىجىدە كۆپلىگەن ھەقىقەتلەرنى يوشۇرۇشنى مەقسەت قىلسا، ئىككىنچى دەرىجىدە زىيالىلارنىڭ نەزەرلىرى ئۆزلىرى تەرەپكە ئاغدۇرۇشنى كۆزدە تۇتىدۇ.

قۇرۇلۇشى ۋە ئاساسلىق كىشىلىرى:

◈ بۇ پارتىيىنىڭ قۇرغۇچىسى مەھمۇد مۇھەممەد تاھا ئىسىملىك بىر ئېنژېنىر بولۇپ، 1911 ـ يىلى دۇنياغا كەلگەن. 1936 ـ يىلى، يەنى ئىنگىلىزلار دەۋرىدىكى خوتۇم خاتىرە پاكولتېتى (ھازىرقى خورتۇم ئۇنىۋېرسىتېتى) نى پۈتتۈرگەن.

ـ مۇنازىرە قىلىش ۋە غەۋغا چىقىرىش ئىقتىدارى بىلەن تونۇلغان ئىدى.

ـ ھاياتىنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدە تۈرمىگە تاشلانغان ۋە بىر مەزگىلدىن تۈرمىدىن بوشىتىلغان. ئەمما تۈرمىدىن چىقىپلا سۇداندا ئىسلام شەرىئىتى تەتبىقلاشقا قارشى پائالىيەتلىرىنى باشلاپ، سۇداننىڭ جەنۇبىدىكى خرىستىيانلارنى ئۇنىڭغا قارشى كۈشكۈرتكەن. بۇ ئەھۋال ئۇ ۋە ئەتراپىدىكى تۆت ئادەمنى زىندىقلىق ۋە ئىسلام شەرىئىتىنى تەتبىقلاشقا قارشى تۇرۇش جىنايىتى سەۋەپلىك ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىشىغا ئېلىپ بارغان.

ـ تەۋبە قىلىشلىرى ئۈچۈن ئۈچ كۈن مۆھلەت بېرىلگەن، ئەمما ئۇ تەۋبە قىلمىغان. شۇنىڭ بىلەن ھىجرىيە 1405 ـ يىلى رەبىئۇل ئاخىر ئېيىنىڭ 27 ـ كۈنى (جۈمە) (18/1/1985) تۆت ئەگەشكۈچىسىنىڭ كۆزلىرى ئالدىدا دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرۈلگەن. بۇ تۆت كىشى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت بولۇپ، بۇلارنىڭ ھەممىسى تەۋبە قىلىپ، ئۆزلىرىنى دارغا ئېسىلىشتىن ساقلاپ قالغان:

1 ـ تاجۇددىن ئابدۇرراززاق، 35 ياش، توقۇمچىلىق فابرىكا شىركەتلىرىنىڭ بىرىدە ئىشچى.

2 ـ خالىد بەكىر ھەمزە، 22 ياش، قاھىرە ئۇنىۋېرسىتېتى خورتۇم شۆبىسىنىڭ ئوقۇغۇچىسى.

www.munber.org

3 ـ مۇھەممەد سالىھ بەشىير، 36 ياش، ئەلجەزىيرە تىجارەت شىركىتىنىڭ خىزمەتچىسى.

4 ـ ئابدۇللەتىيف ئۆمەر، 51 ياش، «ئەسساھافە» گېزىتىنىڭ مۇھەررىرى.

پىكىر ۋە ئېتىقادلار:

◈ بۇ سىياسىي ئېقىمنىڭ ئىسلامىي ھېسقا ئويغۇن بولمىغان، ئۆزىگە خاس پىكىر ۋە ئېتىقادلىرى بار. بۇ ھەرىكەتنىڭ كاتتىۋېشى يەتمەكچى بولغان غايىلىرىنى تۆۋەندىكىچە بەلگۈلەپ چىققان:

1 ـ خالىغىنى بويىچە تەپەككۇر قىلدىغان، تەپەككۇر قىلغىنىنى ئوتتۇرىغا قويىدىغان ۋە ئوتتۇرىغا قويغىنىنى ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان ئەركىن كىشىلەرنىڭ يېتىشتۈرۈپ چىقىش.

2 ـ ئىقتىسادىي، سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي باراۋەرلىك ئاساسىدا يارامىلىق بىر جەمئىيەت بەرپا قىلىش.

ـ ئىقتىسادىي باراۋەرلىك: سوتسىيالىزم بىلەن باشلىنىپ، كوممۇنىزمغا قاراپ تەرەققى قىلىدۇ. (يەنى سوتسىيالىزمنىڭ ئاخىرقى يىمىرىلىشىدىن ئىلگىرىكى پەيتلىرىدە سۆزلەنگەن. سوتسىيالىزم يىمىرىلگەندىن كېيىن، بۇ ئېقىمنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ نېمىلەرنى دەۋاتقانلىقىنى بىلمەيمىز.)

ـ سىياسىي باراۋەرلىك: بىۋاستە پارلامېنت تۈسىدىكى دېموكراتىيە بىلەن باشلىنىپ، خۇسۇسىيلارنىڭ مۇتلەق ئەركىنلىكىنى قارارگاھ قىلىدۇ. ھەر بىر كىشى ئۆزىنىڭ خۇسۇسىي ھاياتىدا ياشايدۇ (بۇنداق قىلىش قالايمىقانچىلىقنىڭ ۋايىغا يېتىشىدىن باشقا نەرسە ئەمەس).

ـ ئىجتىمائىي باراۋەرلىك: سىنىپ، رەڭ، ئىرىق ۋە ئېتىقادى پەرقلەرنى ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ.

3 ـ قورقۇنچقا قارشى كۆرەش قىلىش... «ئاللاھدىن قورقۇش بارلىق ئەخلاقىي پالاكەتلەرنىڭ قانۇنلۇق ئاتىسىدۇر. قورقۇپ تۇرىۋاتقان بىر كىشىنىڭ ئەركىكلىكى كامالەتكە ئېرىشەلمىگىنىگە ئوخشاش، قورقۇنچ ئىچىدە ياشايدىغان بىر ئائىلىنىڭ تاكامۇللىقىدىن ئېغىز ئېچىشمۇ مۇمكىن ئەمەس. سۆزلىنىۋاتقان قورقۇنچنىڭ دەرىجە ۋە باسقۇچلىرى قانداق بولۇشىدىن قەتئىي نەزەر، نەتىجە ئوخشاشتۇر. شۇنداقكەن تاكامۇللۇق قورقۇنچتىن قورتۇلۇش، دېمەكتۇر.» (رسالة الصلاة، 26 ـ بەت.)

◈ باشلىقىنىڭ قارىشىچە، دىن قورقۇنچتىن ئاپىرىدە بولغان. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «تۇنجى ئىنسان ئۆزىنى، ئاللاھ ياراتقان تەبىئىي بىر مۇھىتتا، تۆت تەرىپى دۈشمەنلىكلەر بىلەن قورشىلىپ قالغان بىر خىل ئەھۋالدا ئۇچراتتى. ئەھۋال بۇنداق بولغانكەن ئۇ، ھاياتىنى قوغدىۋېلىش ھەققىدە ئويلاندى، ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆرەش قىلىش يولىنى تاللىدى. ئاللاھ تائالا، ئۇنىڭغا ئەقلى ۋە قەلبى ئارقىلىق ئەتراپىنى ئوراپ تۇرغان كۈچلەرنى دوست ۋە دۈشمەندىن ئىبارەت ئىككى قىسىمغا ئايرىشنى،

www.munber.org

ئارقىدىن بۇ دۈشمەنلەرنى كۆچى يېتىدىغان، كونترول قىلغىلى بولىدىغان دۈشمەن، كۆچى يەتمەيدىغان، بويسۇندۇرۇش مۇمكىن بولمايدىغان دۈشمەندىن ئىبارەت يەنە ئىككى قىسىمغا ئايرىشنى ئۆگەتتى... كۆچى يېتىدىغان، كونترول قىلغىلى بولىدىغان دۈشمەن يىرتقۇچ ھايۋان ۋە ئىنسانلارغا ئوخشىغان كۆچلەر بولۇپ، ئىنسان بۇلارنىڭ قارشىسىغا ھۇجۇم پوزىتسىيىسىدە تۇرۇپ چىقىدىغان بولدى. ئەمما چوڭ دۈشمەن ۋە دوستلارغا تەخسىكەشلىك قىلدى، ئۇلارنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان ھەدىيەلەرنى سۇندى، خۇشامەتلىرى ئارقىلىق ئىتائىتىنى بىلدۈرۈپ كەلدى. بۇ ئەھۋال دوستلارغا بولغان تەلپۈنۈش، دۈشمەنلەردىن قورقۇشتىن ئىبارەت ئامىللار سەۋەپلىك ۋۇجۇدقا كەلدى. ئەنە شۇ كۈنلەردىن تارتىپ ئىبادەت پائالىيەتلىرى باشلاندى، دىن ئاپىرىدە بولدى.» (رسالة الصلاة، **31** ـ بەت)

◈ بۇ غايىلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ ۋاستىسى سوداندا جۇمھۇرىيەتچى، فېدرال، دېموكراتىك ۋە سوتسىيالىست بىر ھۆكۈمەت قۇرۇشتىن ئىبارەت ئىدى.

◈ ئۇ يەنە ۋاستىسىز ھالدا ئاللاھ توغرىسىدا رىسالەتكە ئىگە بولغانلىقىنى دەۋا قىلغان.

◈ ئۇنىڭچە بولغاندا دىن كىر ۋە گۇناھتىن ئىبارەتتۇر. دىن خىيال، خۇراپات ۋە باتىللارنىڭ سايىسىدا مەيدانغا كەلگەن بولۇپ، بۇلار بىزنىڭ ئاللاھ ۋە شەيئىلەرنىڭ ماھىيىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك مەلۇماتلىرىمىزنى، ئاللاھ ۋە جامائەتكە قارىتا مەسئۇلىيەت تۇيغۇلىرىمىزنىمۇ قالايمىقانلاشتۇرىۋەتكەن.

◈ ئەسلى شەرئەت باسقۇچى ئىسلامنىڭ ئىككىنچى رىسالەت يەنى پەيغەمبەرلىك باسقۇچىدۇر، بۇ سەۋەپتىن ھاياتنى بۇنىڭدىن خوشخەۋەر بىرىشكە ۋە بۇنىڭغا چاقىرىشقا قاراتقان، دېگەن قاراشنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

◈ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ، ئۈممىتى ئارىسىدا ئىسلامىي ئۇسۇل ئاساسىغا قۇرۇلغان مەخسۇس بىر شەرئىتى بار بولۇپ، ئۈممىتىنىڭ شەرئىتى ئىسلامنىڭ شاخچە مەسىلىلىرى ئۈستىگە قۇرۇلغاندۇر، دېگەن ئىددىئانى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ.

◈ كوممۇنىزم سوتسىيالىزمدىن مىقدار جەھەتتە پەرقلىنىدۇ، يەنى سوتسىيالىزم كوممۇنىزمغا ئۆتۈش باسقۇچىدۇر. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كوممۇنىزمنىڭ ئەڭ يۇكسەك پەللىسىدە ياشىغان، دېگەنلەرگە ئىشارە قىلىدۇ. (بۇ سۆزلەرنىڭ ئۇنىڭ «ئىككىنچى رىسالە» ناملىق كىتابىنىڭ **147** ـ بېتىدە زىكىر قىلىنىدۇ.)

◈ جۇمھۇرىيەتچى ئاياللارنىڭ جىنازە مۇراسىملىرىغا قاتنىشىشىغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلىدۇ. ناماز ئوقۇشقا مەجبۇر بولۇپ قالغان چاغلىرىدا جۇمھۇرىيەتچى ئايال ئەرلەر تۇرغان تەقدىردىمۇ نامازغا ئەزان ئوقۇيدۇ.

◈ جۇمھۇرىيەتچىلەر توي قىلغاندا توي تامىقى بەرمەيدۇ، سۈننەتكە خىلاپ ھالدا قۇربان ھېيتلىرى قۇربانلىق قىلمايدۇ.

◈ ئىككى شاھادەت: بۇلارنىڭ رەھبىرى «ئىككىنچى رىسالە» ناملىق كىتابىنىڭ **164،165** ـ بەتلىرىدە مۇنداق يازىدۇ: «ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوقتۇر، مۇھەممەد ئاللاھنىڭ ئەلچىسىدۇر» ئىشىكىدىن كىرگەن بىر كىشى بۇ ئادەتنى ئادا قىلىدۇ ۋە يۇقىرى دەرىجىدىكى غەيرەت بىلەن ھەرىكەت قىلىدۇ ـ دە، بۇ ئارقىلىق يۇكسەكلىككە

www.munber.org

ئېرىشىدۇ. نەتىجىدە ئىككى شاھادەتنىڭ بىرى ئوتتۇرىغا چىقىدۇ ۋە بارغانچە شاھادەتنىمۇ ئارقىدا قالدۇرىدىغان بىر مەرتىۋىگە ئۆلىشىدۇ. ئەڭ ئاخىرىدا شاھىدلىق قىلغۇچى شاھىدلىق قىلىنغۇچىنىڭ دەل ئۆزى ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىدۇ. شۇ چاغدا ئىشىكتە تۇرۇپ، پەردىسىز، تۇسالغۇسىز ھالدا يۈزمۇ يۈز خىتاب قىلىشىدۇ. «(بۇ قۇرئاننى) الله (نازىل قىلدى)». ئاندىن ئۇلارنى تەرك ئەتكىنكى، ئۇلار باتىللىرىدا (يەنى قالايمىقان سۆزلىرىدە) ئويناپ يۈرسۇن»①

◈ ناماز: ئەڭ يېقىن مەنىسىدە ناماز، ھەممىگە تونۇشلۇق ھەرىكەتلەر بىلەن ئادا قىلىنغان شەرئىي ئىبادەتتۇر. نامازنىڭ يىراق مەنىسى بولسا، ئاللاھ بىلەن ۋاستىسىز ئۇچرىششتۇر ۋەياكى بۇ ئاسالەت (ئەسلى) نامىزىدۇر.

◈ جۇمھۇرىيەتچىلەرمۇ رادىكال سوپىلارغا ئوخشاشلا، مەلۇم باسقۇچقا كەلگەندە ئىنسانىڭ سالاھىيىتى توشقانلىقى ئۈچۈن بەندىچىلىك مەسئۇلىيەتلىرى ساقىت قىلىنىدۇ. بۇ باسقۇچتا ئىبادەت قىلىشقا ئېھتىياج قالمايدۇ، دېگەننى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

◈ پارتىيىنىڭ قۇرغۇچىسى مۇنداق دەيدۇ: «.. ئۇ باسقۇچتا بەندە مەجبۇرى ئەھۋالدا ئەمەس، تاللاش جەرياندىدۇر. ئۇنىڭ ئىتائىتىنىڭ بەدىلى سۈپىتىدە ئاللاھمۇ ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدۇ. نەتىجىدە ئاللاھنىڭ ھاياتى بىلەن تىرىك، ئاللاھنىڭ قۇدرىتى بىلەن قۇدرەتلىك، ئاللاھنىڭ ئىرادىسى بىلەن ئىرادىلىك بولىدۇ. قىسقىچە قىلىپ ئېيتقاندا ئۇ ئاللاھتۇر.» (ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ ئېيتقانلىرىدىن مۇنەززەھتۇر) مانا بۇ سوپىلارنىڭ ۋەھدەتۇل ۋۇجۇدقا نىسبەتەن تۇتقان مەزھىپىنىڭ دەل ئۆزىدۇر.

◈ يەنە ئۇلارنىڭ رەئىسى مۇنداق دەيدۇ: «جىبرىئىل پەيغەمبەر بىلەن بىرگە كەلمىدى. پەيغەمبەر ۋاستىسىز ھالدا زاتى شۇھۇدىنىڭ ھۇزۇرىغا قاراپ يۈردى؛ چۈنكى زاتى شۇھۇد ۋاستە ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشمايتتى... مانا بىزنىڭ جىبرىئىلىمىز بولغان پەيغەمبەرمۇ بىزنى ھەر بىرىمىزنىڭ سىدرەتۇل مۇنتەھاسىغا كۆتۈرىدۇ ۋە ئۇ يەردە تۇرىدۇ. گوياكى جىبرىئىلنىڭ ئۇ يەردە تۇرغىنىغا ئوخشاش. بۇنداق بولغاندا ئۆزىنى ئىبادەتكە بېغىشلىغان كىشى بىلەن ئاللاھ ئوتتۇرىسىدىكى ئۇچرىشىش ۋاستىسىز ھالدا رىئاللىققا ئايلانغان بولىدۇ. مانا بۇ شەكىلدە ئېلىپ بېرىلىدىغان يول بىلەن ئىسلام ئۈممىتى ئىچىدىكى ئىبادەت قىلىدىغان ھەر بىر كىشى خۇسۇسىي شەرىئىتىنى ۋاستىسىز ھالدا ئالىدۇ. نەتىجىدە ئۇنىڭ شاھادىتى، نامىزى، روزىسى، زاكىتى، ھەججى ئەسلى شەرىئەت سۈپىتىدە ئوتتۇرىغا چىقىدۇ.»

◈ زاكات، ھىجاب ۋە كۆپ خوتۇنلۇققا ئوخشىغان بىر قاتار مەسىلىلەرنى ئىسلامنىڭ ئەسلى مەسىلىلىرى، دەپ قارىمايدۇ.

◈ ئۇلارنىڭ كاتتىۋېشى مۇنداق قارايدۇ: «يۇمشاق نەرسىلەر قويۇق نەرسىلەردىن چىقىدۇ. بۇ ئومۇمىي قائىدىگە ئاساسەن، تەۋراتتىن ئىنجىل چىققان، گويا مۆمىنلەرنىڭ ئارىسىدىن مۇسۇلمانلار چىقىدىغىنىغا ئوخشاش. بۇنىڭغا

---

① ئەنئام سۈرىسى، 91-ئايەت.

www.munber.org

ئوخشاشلا ئەھمەدىي رىسالىسىمۇ (يەنى جۇمھۇرىيەت) مۇھەممەدىي رىسالىسىدىن، قېرىنداشلار ئەسھابىلار ئارىسىدىن چىقىدۇ.»

◈ مەھمۇد تاھا قۇرئان كەرىم ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: «قۇرئان يۈكسەك ماقامدىكى مۆزىكىدۇر. ئۇ ساۋاتا مۇئەييەن بىر نەرسە ئۆگەتمەيدۇ. ئەمما ھەممە نەرسىنى ئۆگىتىدۇ. ئۇ تۇيغۇ كۈچلىرى ۋە ئورگانلىرىنى ئويغىتىدۇ، ئاگاھلاندۇرىدۇ، ئارقىدىن ئۇنى ئۆز ئۇسلۇبىك بويىچە بايقىشلىك ئۈچۈن ماددا دۇنياسى بىلەن سېنىڭ ئاراڭغا تاشلاپ قويىدۇ. مانا بۇ قۇرئاندۇر.»

◈ ئۇنىڭ شېرىك ۋە تەۋھىد ئوقۇملىرى ھەققىدە ئۆزىگە خاس قاراشلىرى بار:

- ئۇنىڭچە شېرىك: «ئىنسان نەپسىنىڭ بىر – بىرىگە قارشى پۈزىتسىيەدىكى ئاڭلىق ئەقىل ۋە باتىنى ئەقىلدىن ئىبارەت ئىككى خىل بۆلۈنۈشىگە يول ئاچقان بوھراندۇر.»

- ئۆز كۆز قارىشى بويىچە تەۋھىدنى مۇنداق ئىزاھلايدۇ: «بىر - بىرىگە قارشى پۈزىتسىيەدىكى ئاڭلىق ئەقىل بىلەن باتىنى ئەقىلنىڭ بىرلىشىش نوقتىسىدا ئېرىشكەن ساغلام ۋە توغرا پىكىر - تەۋھىدتۇر.»

◈ ئۇ ئىسلام ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: «ئىسلام ئەسلى نىگىزى ئېتىبارى بىلەن ئىنسان شەرىئىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئەمما، ۋارىيانتلىق ئېتىبارى بىلەن ھېلىھەم ئورمان قانۇنىدىن سىلىقلاشتۇرۇلغان بەزى سىمالارنى توشۇپ يۈرىدۇ.»

◈ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەتراپىدىكى كىشىلەر ساھابىلەر ئىدى، جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ چاقىرىقىغا ئەگەشكەنلەر قېرىنداشلاردۇر، دەپ قارايدۇ. بۇ نوقتىدا ئىبنى ماجەنىڭ زۇھۇد بابىدا ئەبۇ ھۇرەيرەدىن رىۋايەت قىلغان مونۇ ھەدىسكە تايىنىدۇ: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: قېرىنداشلىرىمىزنى كۆرگەن بولساقچۇ كاشكى، دېگەن. ساھابىلەر: ئەي ئاللاھنىڭ رەسۇلى، بىزنىڭ سېنىڭ قېرىنداشلىرىڭ ئەمەسمۇ؟ دەپ سوراشقان. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق جاۋاب بەرگەن: سىلەر مېنىڭ ئەسھابىلىرىم، قېرىنداشلىرىم مەندىن كېيىن كېلىدۇ ۋە مەن سىلەرنى كۆلنىڭ بېشىدا ساقلايمەن...»

◈ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «...بوۋاقنىڭ توغۇلۇشى بىز بىلەن ئايالىلىرىمىز ئوتتۇرىسىدىكى جىنسىي مۇناسىۋەت نەتىجىسىدە مەيدانغا كەلگەن بولسا، ئۇ يەنە ئەينى ۋاقىتتا قەدىمىي زات بىلەن ئۇنىڭ يولدىشى كامىل ئىنسان (ئىلاھىي ئىلىملەر ساھىبى) ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتلەرنىڭ مېۋىسىدۇر. چۈنكى بەندىچىلىكنىڭ پەرۋەردىگارلىققا ئىنتىلىشى بىزنىڭ ئەسلىمىز بولغان نەپس (ئۇلۇغ ئاللاھ تائالانىڭ ئۆزى)نىڭ بىزنى توسۇپ قالغان پەردىلىرىنى ئېلىۋېتىدۇ. مانا بۇ ئىككى باراۋەرلىك ئوتتۇرىسىدا، ئىلاھىي زات بىلەن كامىل ئىنسان (جۇمھۇرىيەتچى ئەر ياكى ئايال) ئوتتۇرىسىدىكى ئۇچرىشىش ئەمەلىيلەشكەن چاغدا ئىلاھىي ئىلىم مەيدانغا كېلىدۇ. ياخشى بەندىنىڭ تۆت تەرىپىدىن ئوراپ تۇرغان ئىلاھىي ئىلىم ئەر ۋە ئايالىلارنىڭ توغۇشىغا مەنبەلىك قىلىدۇ.»

◈ داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: «ئىلاھىي زات بىلەن كامىل ئىنسان ئوتتۇرىسىدىكى بۇ ئەھۋال، يەنى بەندىلىك بىلەن پەرۋەردىگارلىق مۇناسىۋىتى،

www.munber.org

ئەرلەر بىلەن ئاياللار ئوتتۇرىسىدىكى ”جىنسىي مۇناسىۋەت“ دەپ ئاتىلىدىغان ئەرلىك ۋە ئاياللىق مۇناسىۋىتى مەيدانغا كەلتۈرگەن.»

◈ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «بىز ”جىنسىي مۇناسىۋەت“ دەپ ئاتايدىغان ئەر - ئاياللىقنىڭ بىر - بىرىگە تەسىر كۆرسىتىشىنىڭ بىۋاستە نەتىجىسى ھاياتقا چوڭقۇرلۇق بېغىشلاش ۋە توسالغۇسىز شەكىلدە ئاللاھقا باغلاشتا ئۆز ئىپادىسىنى تاپىدۇ. مانا يوكسەك مەنىدىكى لەززەت».

◈ يەنە شۇ كىتابىنىڭ ئۆزىدە مۇنداق يازىدۇ: «ئاللاھنىڭ ئۇنداق، مۇنداق دەيدىغان شەكلى، يېتىپ بارغان نىھايىتى يوقتۇر. ئۇنىڭ بۇ يەردىكى نەسۋىسى ھەر ۋاقىت چوشەنچە ۋە تۇيغۇ جانلىقلىقىنى يېخىلاپ ئىزچىل ھالدا بارلىققا كەلتۈرۈشتۇر. ئىبادەتنىڭ غايىسى مانا بۇدۇر.»

پىكىر ۋە ئەقىدىلەرنىڭ يىلتىزلىرى:

◈ بۇ پارتىيىنىڭ پىكىرلىرى كونا - يېڭى نۇرغۇن دىن، مەزھەپ ۋە مەدرەسە قاراشلىرىنىڭ شەكىلسىز ھالدا ئارىلىشىشىدىن مەيدانغا كەلگەن:

- بۇ پارتىيەنىڭ قۇرغۇچىسىنىڭ مۇھىيددىن ئىبنى ئەرەبىينىڭ «فصوص الحكم» ناملىق كىتابىدىكى قاراشلىرىغا تايانغان. بۇ ئەھۋال بەزى تەنقىدچىلەرنى «بۇ سۇپىزم ھەرىكىتى» دېگەن قاراشقا كەلتۈرۈپ قويغان. يەنە بۇنىڭغا جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ زىكىر ئۈچۈن ئورۇنلاشتۇرۇلغان يىغىلىشلىرى مۇناسىۋىتى بىلەن كوچىلاردا ئىسرىق يېقىپ، مۇزىكىلارغا ماسلاشتۇرۇپ ئۇسسۇل ئويناشلىرىنىمۇ ئىلاۋە قىلىنىشىدۇ.

- كۆپىنچە قاراشلىرىدا فرويد ۋە دارۋىنىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان.

- ئاللاھ نامىدىن ئىنسانلاردىن ھېساب ئالىدىغان كامىل ئىنسان قارىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشىدىن ئۇلارنىڭ خىرىستىيان دىنىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغانلىقى ئوتتۇرىغا چىقىدۇ. ئۇلار پىكىرلىرىنى ئابدۇلكەرىم ئەلجىبلىينىڭ «كامىل ئىنسان» ناملىق كىتابىدىن ئالغان.

- قۇرماقچى بولغان ۋە ئۇنىڭغا چاقىرىۋاتقان دۆلەتنىڭ يۈنۈلىشىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشتە ماركسىزمچە سوتسىيالىزم پىكىرلىرىگە تايانغان.

- ئۇلار كۆپىنچە پىكىر ۋە قاراشلىرىدا باھائىيە ۋە قاديانىيىيەلەر بىلەن بىر يەردىن چىقىپ قالىدۇ.

- يۇقىرىدا زىكىر قىلغانلىرىمىزدىن قەتئىي نەزەر ئۇلار ئايەت، ھەدىسلەرنى ئۆز ئېچىگە ئالغان كىتابلارنى نەشىر قىلىدۇ، خەلققە خىتاب قىلغاندا سۆزلىرىنى ئايەت، ھەدىسلەر بىلەن ئىزاھلايدۇ. ئەمما، بۇلارغا قەتئىي ئىسلام سۈپىتىنى ئىلاۋە قىلمايدىغان بولۇپ، ھەقىقەتنى ئېيتىپ بۇ بىر خىل شەكىلدىكى دىندىن چىقىشتىن ئىبارەتتۇر.

www.munber.org

تارقىلىشى ۋە تەسىر دائىرىسى:

◈ بۇ پارتىيە سوداندا مەيدانغا كېلىپ، شۇ يەردە راۋاجلانغان، ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ سانى ئون مىڭلارغا يېتىدۇ. ئەمما باشلىقىنىڭ دارغا ئېسىلىشىدىن كېيىن سانى ئىنتايىن ئازلاپ كەتكەن. ئۇلارنىڭ ئىچىدە پىكرى تامامەن ئىسلام دىنى مەدەنىيىتىدىن خالىي مەلۇم نىسبەتتىكى زىيالىلىرى بار. سوداندىكى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ كېڭىيىشى نەتىجىسىدە بۇ پارتىيەنىڭ تەل تۆكۈس مۇنقەرز بولۇپ كېتىشى مۇمكىنلىكى مۆلچەرلەنمەكتە.

<u>يۇقىرىقىلاردىن شۇ نەرسە ئايدىڭلىشىدۇكى</u>: سوداندىكى جۇمھۇرىيەت پارتىيىسى ئىسلامدىن ئېغىپ كەتكەن بىر سىياسىي پارتىيە. بۇ پارتىيەنىڭ قۇرغۇچىسى ئىسلامىي ئاتالغۇلارنى شەرئىي مەنىلىرىدىن ئايرىپ تاشلاشقا كىرىشكەن، ھاياتنى ئىسلامنى ۋەيران قىلىش، ئۇسۇلىنى بورمىلاش ئۈچۈن بېغىشلىغان. ھەقنى باتىل بىلەن ئارىلاشتۇرۇش ئارقىلىق ئەگەشكۈچىلىرىنى توغرا دىندىن يىراق تۇتىدىغان يولنى تاللىغان، دىنىنىڭ پىكىرلىرىدىن پايدىلانغان، يۇنان پەلسەپىلىرىگە ئوخشىغان ئىسلامىي بولمىغان مەنبەلەرگە تايانغان، ۋەھدەتۇل ۋۇجۇد چاقىرىقىدا ئازغۇن سوپىلارنىڭ يولىنى تۇتقان، ياشلار ۋە ئىلىم ئېلىشنى كۆڭلىگە پۈككەنلەرنى ئۆزلىرىگە مايىل قىلىش ئۈچۈن پارتىيىسىگە ئىلمىيلىق تونىنى كىيگۈزگەن. ئەگەشكۈچىلىرى ئۇنى ئاشۇرۇپ ماختاپ، كۈتىلىۋاتقان مەسىھ (ئىيسا ئەلەيھىسسالام ـ ت) دەپ ئېتىقاد قىلىش دەرىجىسىگە يەتكەن، ئۇ بۇ خىل ماختاشنى قوبۇل قىلغان، ئۇلارغا ئېتىراز بىلدۈرمىگەن. ئاللاھ تائالا ھەقىقەتنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، سودان جەمئىيىتىنى ئۇنىڭ شۇملىقىدىن خاتىرجەم قىلدى، ئۇنىڭ دارغا ئېسىلىشى بىلەن مىڭلىغان ياشلار ۋە ئىنساپلىق زىيالىيلارنى ئۇنىڭ پىتنىسىدىن ئامان قىلدى.

ئەتراپلىق مەلۇمات ئۈچۈن پايدىلىنىش مەنبەلىرى:

- مەھمۇد مۇھەممەد تاھا: أسس دستور السودان، بۇ ناھايىتى نادىر تېپىلىدىغان كىتاب بولۇپ، ئۇنىڭ بازارلاردىن يوقۇلىشى ئاچۇن ھەرىكەت قىلماقتا.
- مەھمۇد مۇھەممەد تاھا: تطوير شريعة الأحوال الشخصية.
- مەھمۇد مۇھەممەد تاھا: طريق محمد.
- مەھمۇد مۇھەممەد تاھا: كتاب، رسائل ومقالات.
- مەھمۇد مۇھەممەد تاھا: رسالة الصلاة.
- جۇمھۇرىيەتچىلەر: الضحية ليست واجبة لا على الأغنياء ولا على الفقراء.

www.munber.org

- ئەنۋەر مۇھەممەد ئەھمەد: الفكر الجمهوري تحت المجهر، ئۇممۇ دەرمان ئۇنۋېرسىتېتى ئوقۇغۇچىلار بىرلىكى مەدەنىيەت ئىشلىرى بۆلۈمى نەشر قىلغان.
- دۇنيا ئىسلام ياشلىرى بىرلىكى: دراسة مفصلة عن الحزب الجمهوري.

www.munber.org